

ЕТНОКУЛТУРНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСЕЛЕНИЕТО КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. В ОБЛАСТ СЛИВЕН

Окончателни данни

Етнокултурните характеристики на населението са обект на наблюдение от началото на 135-годишната история на преброяванията в страната. При първите преброявания, проведени в края на XIX век (1887 и 1892 г.), са наблюдавани признаците „вероизповедание“ и „матерен език“. През 1900 г. е включен признакът „народност“. При преброяването, проведено в края на 1946 г., вероизповеданието отпада, а другите два признака фигурират до 1975 г., като вместо матерен език се използва наименованието „майчин език“. Единствено през 1985 г. тези признаци са изключени от програмата на преброяването. При преброяванията, проведени през 1992 и 2001 г., се наблюдават признаците „етническа група“, „майчин език“ и „вероизповедание“, а при преброяванията през 2011 и 2021 г. е добавена и „религиозност“.

При последните три преброявания въпросите, свързани с етнокултурните характеристики, са доброволни. Използваните дефиниции и методология, както и формирането на въпросите и отговорите в преброителната карта са изцяло съобразени с основните принципи и препоръки на ООН, свързани с изучаването на населението по етнически и религиозни признаци:

- ✓ Доброволност на отговорите;
- ✓ Самоопределение;
- ✓ Възможност за свободно записан отговор.

Самоопределение по етнос

Етническата група представлява общност от лица, близки по произход, бит, култура и език.

Тенденциите в демографските процеси, обуславящи измененията в броя и структурите на населението, се отразяват върху всички етнически групи в страната. В резултат на това намалява абсолютният брой на населението и на трите основни етнически групи, както и не настъпват съществени изменения в етническата структура между последните две преброявания.

Към 7 септември 2021 г. в област Сливен българската етническа група обхваща 115607, или 74.0% от лицата, отговорили на въпроса за етническа принадлежност.

Към ромската етническа група са се самоопределили 23918, или 15.3% от отговорилите лица.

Към третия по численост турски етнос са се самоопределили 13217, или 8.5% от отговорилите лица.

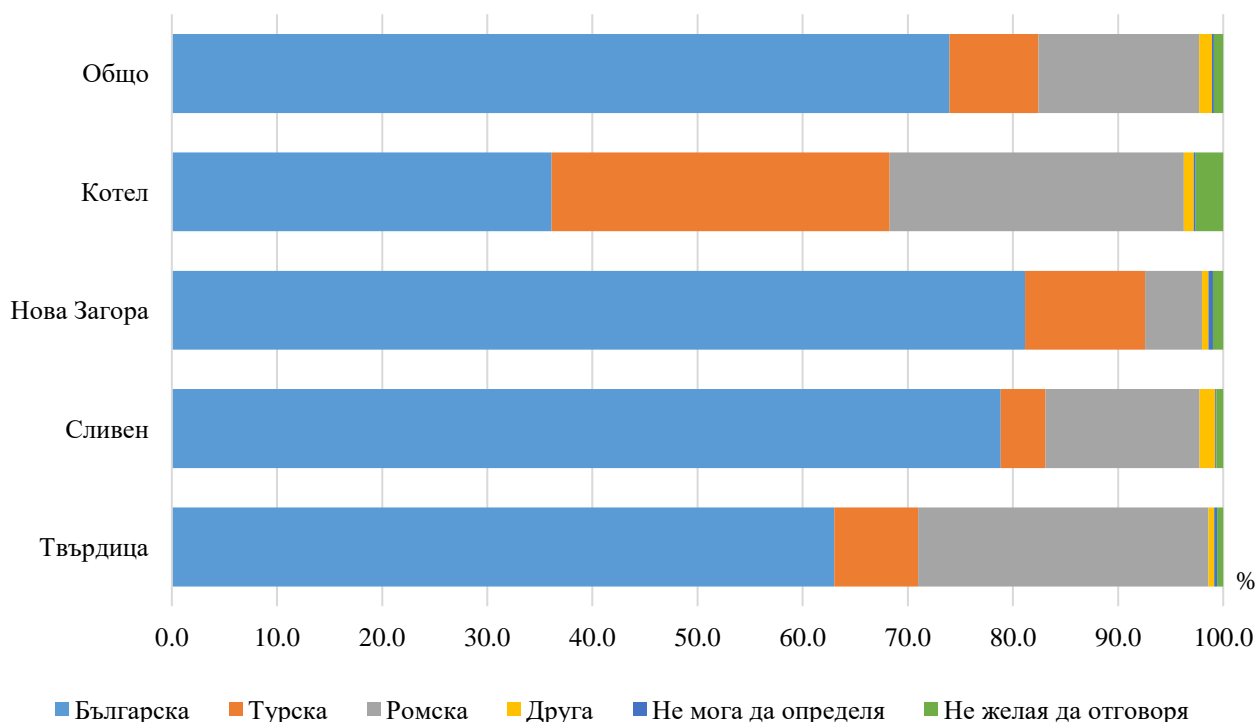
Към други етнически групи са се самоопределили 1861 души, или 1.2%.

Лицата, които са посочили, че не могат да се самоопределят, са 305 (0.2%). Отговор „Не желая да отговоря“ са отбелязали 1386, или 0.9% от отговорилите лица.

Териториално разпределение по етническо самоопределение

Към 7 септември 2021 г. във всички общини на област Сливен преобладава населението от българската етническа общност. Най-висок е относителният му дял в общините Нова Загора (81.1%) и Сливен (78.8%). С най-нисък дял на населението от българската етническа група сред всички четири общини на областта е община Котел (36.1%).

Фиг. 1. Структура на населението в област Сливен по етническа принадлежност и общини към 7 септември 2021 година

В две общини населението от ромската етническа общност е втората по численост група. Най-голям е дялът на самоопределилите се като роми в общините Котел - 28.0% и Твърдица - 27.6%. С най-нисък дял е община Нова Загора - 5.4%.

В две общини относителният дял на населението, самоопределило се към турската етническа група, е по-висок от този за областта (8.5%). Най-висок е той в общините Котел - 32.2% и Нова Загора - 11.4%, а най-нисък в община Сливен - 4,3%.

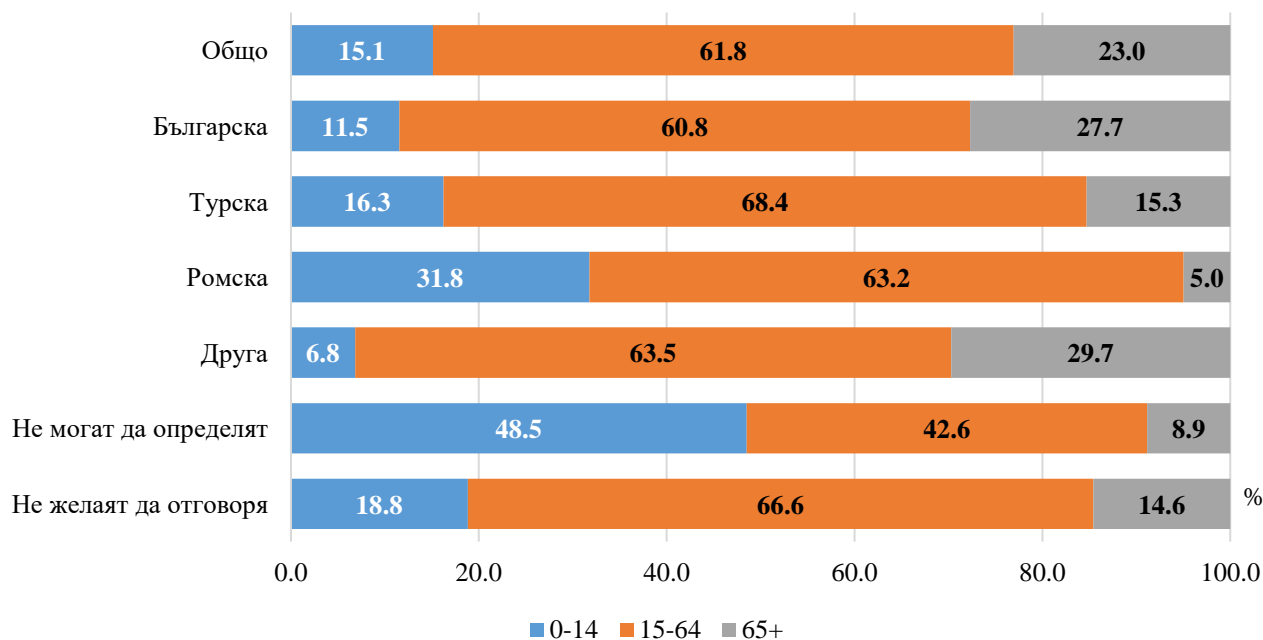
С течение на времето населението с българско етническо самоопределение се е урбанизирано значително повече в сравнение с другите две етнически групи. Към 7 септември 2021 г. в градовете на област Сливен живеят 71.5% от българския, 45.3% от ромския и 41.3% от турския етнос.

Възраст и етнос

Характерният за последните десетилетия процес на застаряване на населението засяга в най-голяма степен лицата от българската етническа общност. В област Сливен при тази група дялът на населението на 65 и повече навършени години е - 27.7%, при 15.3% и 5.0% съответно за турската и ромската етническа група.

Сред трите основни етнически общности най-висок е дялът на младото население (0 - 14 навършени години) при ромите - 31.8% от самоопределилите се към този етнос. По-малък е дялът на младите при турската етническа група (16.3%) и най-нисък е този дял при българската общност - 11.5%.

Фиг. 2. Възрастова структура на населението в област Сливен по етнически групи към 7 септември 2021 година

Образование и етнос

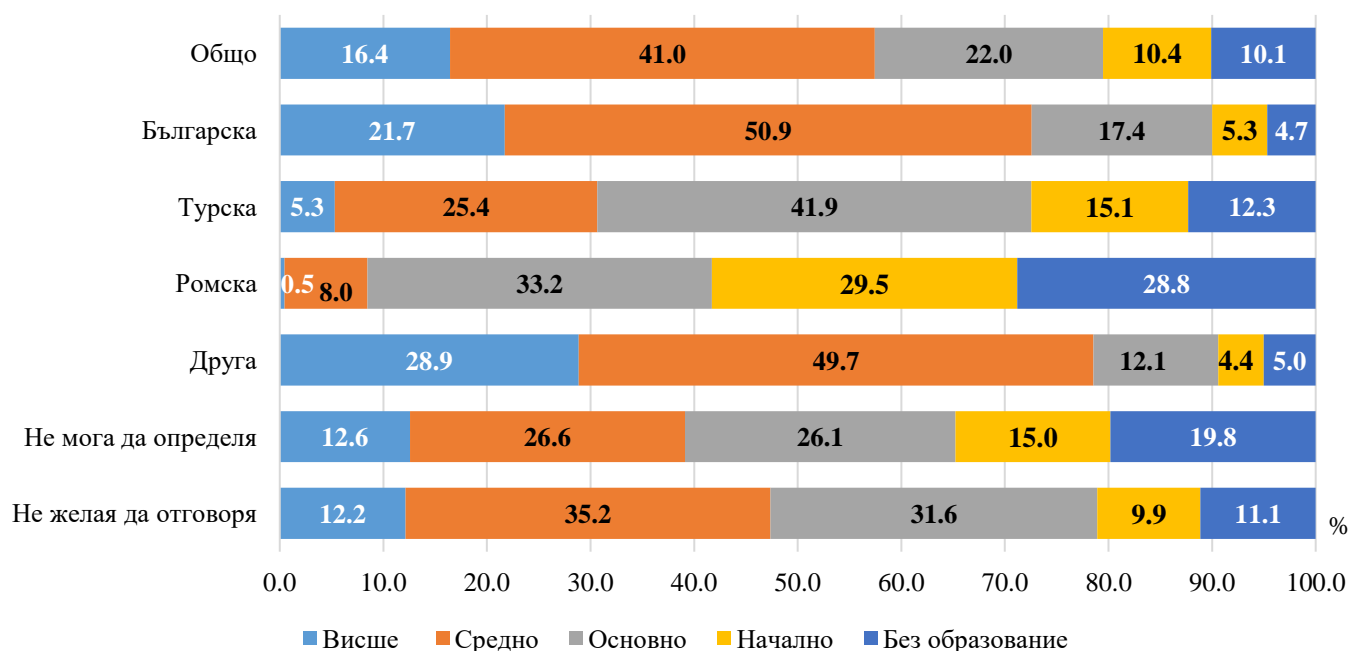
Наблюдават се съществени различия в образователната структура на населението в област Сливен по етническа принадлежност. Докато при самоопределилите се като българи на седем и повече навършени години 72.6% са с високо образование (21.7% с висше и 50.9% със средно), то при населението от турската етническа група с високо образование са 30.7% (5.3% с висше и 25.4% със средно), а при ромския етнос относителният дял на този показател е 8.5%, съответно 0.5% с висше и 8.0% със средно образование.

От лицата на 15 и повече навършени години никога не са посещавали училище 1.0% от самоопределилите се към българската етническа група, 3.1% от турската и 10.5% от ромската етническа група.

Децата в задължителна училищна възраст (7 - 15 навършени години) в област Сливен, останали извън образователния процес, са 18.0% при турската общност, 12.2% при ромската и 3.2% от самоопределилите се към българската етническа група в тази възрастова група.

Грамотността се определя като умението да се чете и пише с разбиране на прочетеното и написаното. В област Сливен към 7 септември 2021 г. 22.4% от самоопределилите се към ромската етническа група на възраст 9 и повече навършени години са неграмотни. Този дял е 9.1% и 1.5% съответно за самоопределилите се към турската и българската етническа група.

Фиг. 3. Разпределение на населението в област Сливен по етническа принадлежност и степен на завършено образование към 7 септември 2021 година

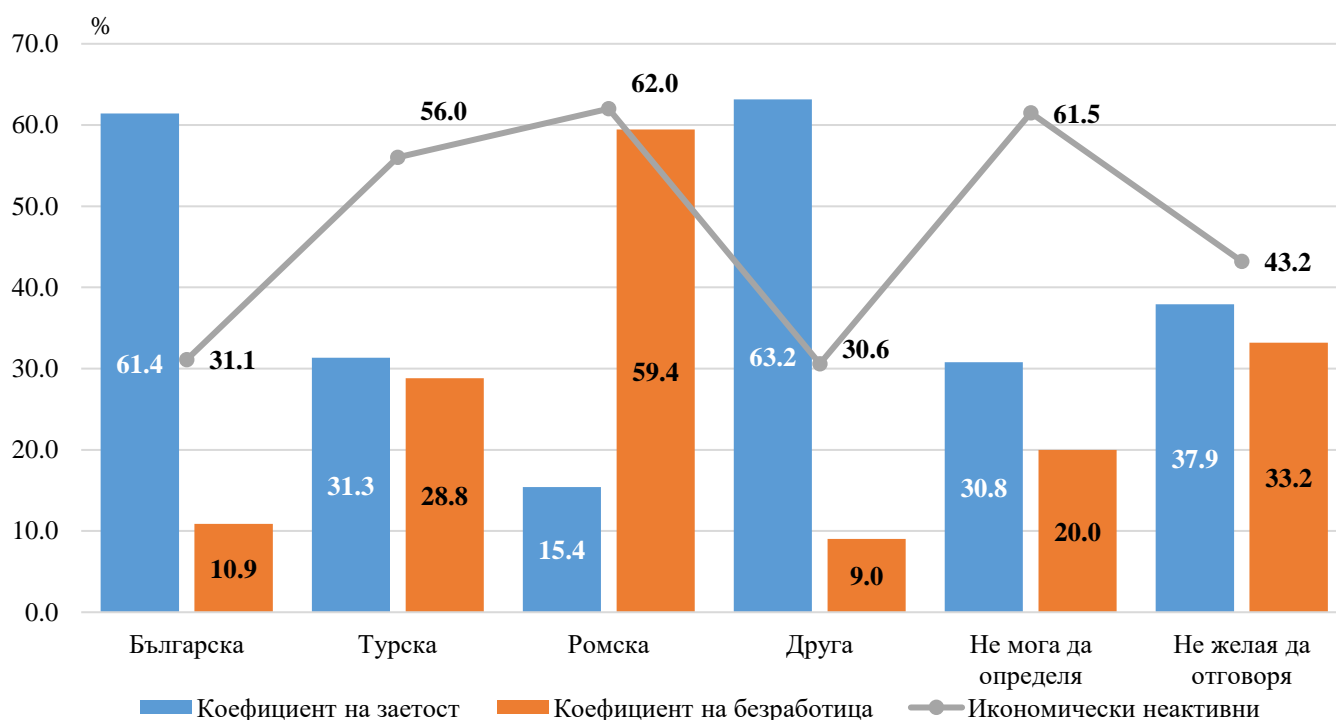
Икономическа активност и етнос

Данните за икономическите характеристики на населението се отнасят до положението на лицата на пазара на труда през седмицата, предхождаща критичния момент на преброяването - 31 август - 6 септември 2021 година.

Налице са значителни различия по отношение на участието на пазара на труда на лицата от различните етнически групи. В област Сливен най-висока е заетостта във възрастовата група от 15 до 64 навършени години при българската етническа група с коефициент на заетост 61.4%, а най-нисък е този показател при ромската етническа група - 15.4%.

Безработицата е най-висока сред самоопределилите се от ромската етническа група. Повече от половината (59.4%) от икономически активните лица от този етнос са били безработни през наблюдавания период. От турската етническа група 28.8% от икономически активното население на възраст 15 - 64 навършени години също са били безработни през наблюдавания период. Най-нисък е този показател при самоопределилите се от българската етническа група - 10.9% от икономически активните лица.

Фиг. 4. Коефициенти на заетост и безработица и икономически неактивни лица в област Сливен по етническа принадлежност за лицата на възраст 15 - 64 навършени години

Майчин език

Майчиният език е вторият традиционно изучаван при преброяванията етнокултурен признак. Майчиният език е първият език, усвоен у дома в най-ранно детство.

В област Сливен българският е майчин език за 112350 души, или 73.8% от населението, ромският - за 23291 души, или за 15.3%, и турският - за 13393 души, или за 8.8% от отговорилите на въпроса.

Друг майчин език са посочили 1633 души, или 1.1%.

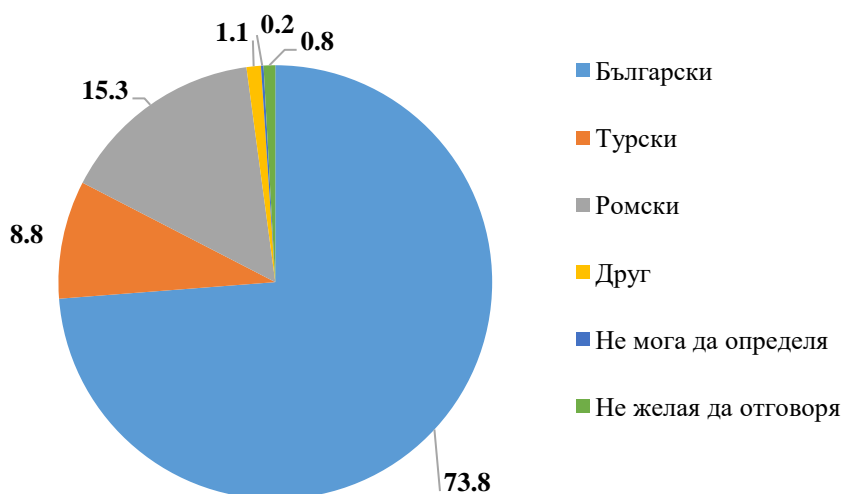
Лицата, които са посочили, че не могат да определят майчиния си език са 292 (0.2%). Отговор „Не желая да отговоря“ са отбелязали 1315, или 0.8% от отговорилите лица.

Връзката между етническото самоопределение и самоопределянето по майчин език е силно изразена.

Най-еднородна по майчин език е българската етническа група - сред отговорилите и на двата въпроса за етнос и майчин език 98.1% от лицата от българската етническа група посочват българския за майчин език, 1346 (1.2%) - ромския, 460 (0.4%) - турския и 132 (0.1%) - друг.

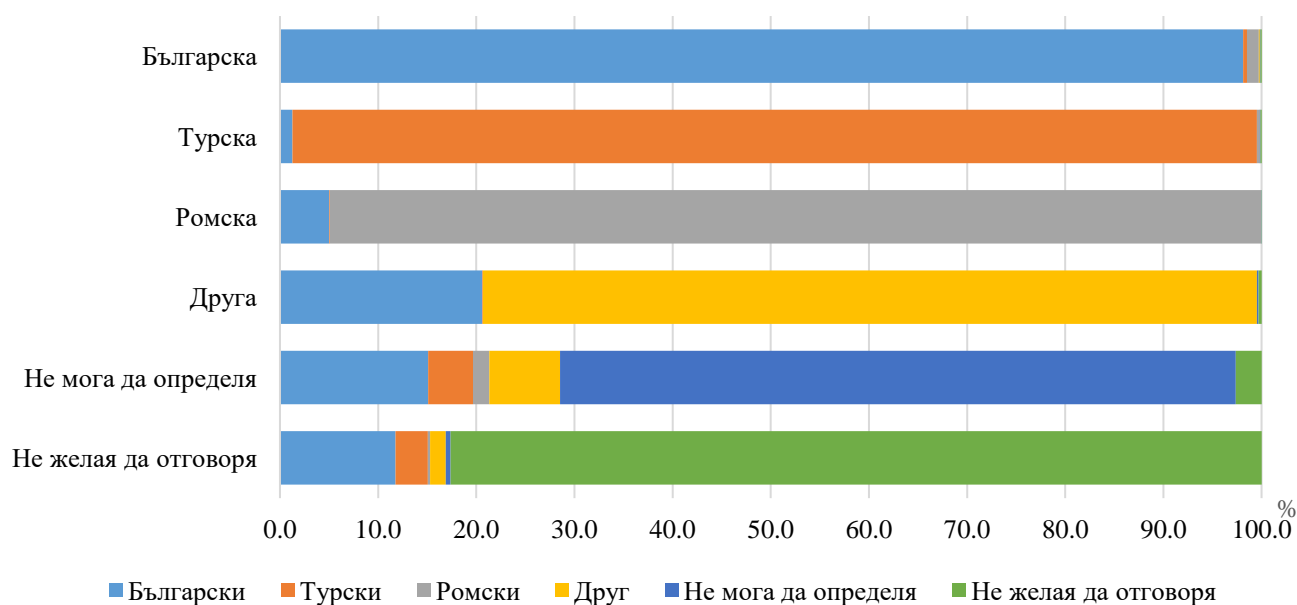
Сред самоопределилите се към турската етническа група за 12855 души (98.3%) майчин език е турският, а за 166, или 1.3%, майчин е българският език.

**Фиг. 5. Структура на населението в област Сливен по майчин език
 към 7 септември 2021 година**

Ромската етническа група е малко по-разнородна в своето самоопределение по майчин език: 21908 души, или 94.9%, са посочили ромския за майчин език; 1160, или 5.0% - български; 17, или 0.1% - турски.

Фиг. 6. Структура на населението в област Сливен по етническа принадлежност и майчин език към 7 септември 2021 година

Вероизповедание

Вероизповеданието е принадлежността на лицето към дадена група, обособена исторически и характеризираща се с извършването на определени религиозни обреди (източноправославни, католически, протестантски, мюсюлмански и други).

Лицата в област Сливен, самоопределили се към християнско вероизповедание, са 103380, или 67.9% от отговорилите на въпроса. Сред тях преобладават източноправославните християни - 95560, или 92.4% от посочилите християнско вероизповедание, следват лицата с протестантско вероизповедание - 6988 (6.8%), католическо - 148 (0.1%), и 38 са посочили арменско апостолическо вероизповедание. Отговорът „друго християнско“ са избрали 646, или 0.6% от отговорилите на въпроса.

Мюсюлманско вероизповедание са посочили 11341 лица, или 7.4%, юдейско - 21, а други вероизповедания изповядват 79 лица.

Към 7 септември 2021 г. 15271 (10.0%) лица са отговорили, че нямат вероизповедание, 10481 (6.9%) са изпитали затруднения да определят своето вероизповедание, а 11701 (7.7%) са отбелязали отговор „не желая да отговоря“.

Вероизповедание и етнос

При лицата в област Сливен, самоопределили се към българската етническа група, 88855 души, или 78.9%, са с източноправославно вероизповедание, 82 (0.1%) - с католическо, 1920 (1.7%) - с протестантско, и 399 (0.4%) - с мюсюлманско вероизповедание. Отговор „нямам“ са посочили 7946 (7.1%) лица, а „не мога да определя“ - 4996, или 4.4% от самоопределилите се към българската етническа група.

За 10768 души (82.3%) от самоопределилите се към турската етническа група отбелязаното вероизповедание е мюсюлманско, 292 (2.2%) са избрали източноправославно вероизповедание, 797 (6.1%) от тази етническа група са посочили, че нямат вероизповедание, 671 (5.1%) не са успели да се самоопределят.

Сред самоопределилите се към ромската етническа група преобладават тези с източноправославно вероизповедание - 4733, или 20.5%. Мюсюлманско вероизповедание е посочено от 39 (0.2%) от ромите, протестантско - от 4949 (21.4%), „нямам“ вероизповедание са отбелязали 6414 (27.8%) и „не мога да определя“ - 4603 (19.9%) от самоопределилите се към ромската етническа група.

Най-висок е дялът на лицата, които са декларирали, че не желаят да посочат вероизповеданието си сред ромската етническа група – 8.5%, а най-нисък - сред лицата, самоопределили се към турската етническа група (3.5%).

Религиозност

Религиозността е мироглед и поведение, нагласи и обичаи, основани на вярата в божествено или висше същество, свръхестествени сили, както и съвкупност от морални норми, практики, ценности, институции и ритуали, съпровождащи този мироглед.

В област Сливен към 7 септември 2021 г. 65113, или 42.8% от отговорилите на въпроса „Религиозен ли сте?“, са отбелязали „да“, 35.3% са отбелязали „не“, 12.6% „не мога да определя“, а 9.4% са избрали отговор „не желая да отговоря на въпроса“. От отговорилите с „да“ 57.0% са жени, а 43.0% са мъже.

Комбинирането на въпросите за вероизповедание и религиозност показва, че 69.4% от самоопределилите се към мюсюлманско вероизповедание са посочили, че са религиозни, докато при самоопределилите се към християнско вероизповедание този дял е 54.5%.